

Το Νέο Πρόγραμμα Δράσης του 2000 - 2006 για την Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου

Εισαγωγή

Η αγροτική ανάπτυξη, για το κίνημα μας και την Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, αποτελεί προϋπόθεση και προτεραιότητα για την συνολική οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας. Η εθνική πολιτική μας για τον αγροτικό χώρο απευθύνεται στον άνθρωπο, στον πολίτη της υπαίθρου, στον αγρότη και στην αγρότισσα, σε κάθε τοπική κοινωνία σε ολόκληρη την επικράτεια, αλλά και στο σύνολο της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας.

Ο αγροτικός κόσμος της χώρας γνωρίζει ότι οι δικές του κυβερνήσεις, οι κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ από το 1981, είναι αυτές που βελτίωσαν ουσιαστικά την θέση του, τον έβγαλαν από το περιθώριο, αύξησαν τα εισοδήματα και την απασχόληση, και τον κατέστησαν ενεργό και βασικό συντελεστή της κοινωνικής και οικονομικής ζωής του τόπου.

Ειδικότερα, κατά την πρόσφατη περίοδο, από το 1996, προσανατολίσαμε το έργο της κυβέρνησής μας στον αγροτικό τομέα για να προετοιμάσουμε την παραγωγική ανασυγκρότηση της αγροτικής Ελλάδας στις νέες συνθήκες και για να προωθήσουμε, ακόμα περισσότερο, την βελτίωση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο.

Η κατάσταση σήμερα

Το ύψος των συνολικών ενισχύσεων που προέρχονται από κοινοτικούς αλλά και εθνικούς πόρους και διοχετεύονται κάθε χρόνο στον αγροτικό τομέα συνιστά μια αξιόπιστη ένδειξη του βαθμού προστασίας που εξασφαλίζει η Κυβέρνηση μας για τους αγρότες της χώρας.

Οι συνολικές αυτές ενισχύσεις άγγιζαν το ύψος του 1,6 τρις δραχμών το 1998 ενώ η πρόβλεψη για το έτος που διανύουμε είναι περίπου 1,8 τρις δραχμές. Η αύξηση αυτών των ενισχύσεων μεταξύ του 1995 και του 1999 ξεπερνά το 47%.

Η Κυβέρνηση μας διέθεσε μόνο από εθνικούς πόρους για τον αγροτικό τομέα 784 δις δραχμές το 1998, ενώ προβλέπουμε να διατεθούν πάνω από 800 δις δραχμές το 1999. Η ποσοστιαία αύξηση των ενισχύσεων από εθνικούς πόρους μεταξύ του 1995 και του 1999 ξεπερνά το 63%.

Κατά την ίδια περίοδο, παρά τους γενικούς περιορισμούς που επιβάλλει η αναμορφούμενη συνεχώς Κοινή Αγροτική Πολιτική, η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ κατόρθωσε να αυξήσει σημαντικά τις ενισχύσεις που προέρχονται από το Τμήμα Εγγυήσεων του Ευρωπαϊκού Αγροτικού Ταμείου και που αφορούν στη διαχείριση των αγορών των αγροτικών προϊόντων. Συγκεκριμένα αυξήσαμε τις ενισχύσεις αυτές από 712 δις δραχμές το 1995 σε 810 δις δραχμές το 1998 ενώ προβλέπουμε κατά το χρόνο που διανύουμε να διαθέσουμε πάνω από 950 δις δραχμές για την στήριξη των γεωργικών εισοδημάτων, με ενισχύσεις αυτού του χαρακτήρα.

Ενδεικτικό του υψηλού βαθμού στήριξης των αγροτικών εισοδημάτων στην Ελλάδα από κοινοτικούς πόρους είναι το γεγονός ότι η χώρα μας απολαμβάνει το 8% του συνόλου των σχετικών κοινοτικών ενισχύσεων ενώ συμμετέχει στη συνολική αξία αγροτικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης μόνο με 4% περίπου. Η δημοσιονομική αυτή στήριξη από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους συμβάλλει στη διαμόρφωση του αγροτικού εισοδήματος με ποσοστό που ξεπερνά το 60%.

Παρά την γενναία στήριξη που εξασφάλισαμε ο αγροτικός μας τομέας χαρακτηρίζεται από διαρθρωτικές αδυναμίες. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του θέσης παρεμποδίζεται από τα εγγενή δομικά χαρακτηριστικά. Η ηλικιακή διάρθρωση του αγροτικού δυναμικού παραμένει δυσμενής, υπάρχουν ακόμα μεγάλα περιθώρια βελτίωσης της γενικής εκπαίδευσης, της γεωργικής κατάρτισης, της επιμόρφωσης και της ενημέρωσης και πληροφόρησης των αγροτών. Ο βαθμός υποαπασχόλησης παραμένει υψηλός, το συνολικό εισόδημα κατανέμεται άνισα μεταξύ των αγροτικών νοικοκυριών και μεταξύ των περιφερειών της χώρας, παράγονται συμβατικά προϊόντα με χαμηλή προστιθέμενη αξία που δεν μπορούν να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις της εγχώριας και της διεθνούς αγοράς, παρατηρούνται ατέλειες στα δίκτυα εμπορίας και αδυναμία στον έλεγχο της ποιότητας, ενώ η συνεταιριστική δραστηριότητα δεν διεξάγεται σε υγιή ανταγωνιστική βάση.

Η αντιμετώπιση όλων αυτών των προβλημάτων με πολιτικές που θα εντάξουμε στο νέο πρόγραμμα δράσης θα δώσει νέα ώθηση στα αγροτικά εισοδήματα ώστε αυτά να μην εξαρτώνται αποκλειστικά από τις ενισχύσεις στο βαθμό που ισχύει σήμερα.

Τι εξασφάλισαμε

Στα πλαίσια της διαπραγμάτευσης για τις γεωργικές πτυχές της Agenda - 2000, μετά από σκληρές διαπραγματεύσεις, εξασφάλισαμε ένα αποτέλεσμα που αποτελεί σημαντική κατάκτηση για τον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα, και αποκομίσαμε ένα σημαντικό δημοσιονομικό όφελος ανατρέποντας κάθε πρόγνωση για το αντίθετο.

Εξασφάλισαμε επαρκή χρηματοδότηση και έτσι κατοχυρώσαμε και διασφάλισαμε την σταθερότητα και την στήριξη των εισοδημάτων των Ελλήνων παραγωγών για τα επόμενα επτά χρόνια ενώ αποτρέψαμε το ενδεχόμενο επιβάρυνσης του εθνικού προϋπολογισμού για την καταβολή των άμεσων εισοδηματικών αντισταθμίσεων όπως προβλέπονται από την Κοινή Αγροτική Πολιτική. Επίσης αντισταθήκαμε σθεναρά, με επιτυχία, στη σταδιακή μείωση των εισοδηματικών αντισταθμίσεων και αποσπάσαμε σημαντικά πρόσθετα οφέλη.

Συνεπείς με την πολιτική μας για την ενίσχυση του αγροτικού τομέα και την ανασυγκρότηση της υπαίθρου συμβάλαμε ουσιαστικά στην υιοθέτηση κοινής πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις δικές μας ανάγκες. Σε δημοσιονομικούς όρους η επιτυχία μας αυτή μεταφράζεται σε 1 τρις δραχμές περίπου το χρόνο για τα επτά επόμενα χρόνια έως το 2006, ως αποτέλεσμα της πολιτικής εγγυήσεων στα προϊόντα και το εισόδημα, και 300 δις

δραχμές το χρόνο στην ίδια περίοδο για την εφαρμογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης.

Στους πόρους αυτούς θα πρέπει να προσθέσουμε ένα σημαντικό μέρος των 15 τρις δραχμών που θα διαθέτουν από κοινοτικούς, εθνικούς και ιδιωτικούς πόρους για την εφαρμογή του Τρίτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2000 - 2006.

Το νέο πρόγραμμα δράσης για την ανασυγκρότηση της υπαίθρου καταλαμβάνει μια πολύ υψηλή θέση στις προτεραιότητές μας και είναι φυσικό να είναι ανάλογη και η χρηματοδότηση για την εφαρμογή του.

Μέτρα που έχουμε ήδη πάρει

Με την οικονομική μας πολιτική που οδηγεί στην ένταξη της εθνικής μας οικονομίας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση διαμορφώνουμε το κατάλληλο μακροοικονομικό περιβάλλον για μακροπρόθεσμη και δυναμική ανάπτυξη του αγροτικού τομέα. Η μείωση του πληθωρισμού και των επιτοκίων δανεισμού συνιστά μείωση του κόστους παραγωγής, αύξηση των επενδύσεων, δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης στην ύπαιθρο, βελτίωση του οικονομικού αποτελέσματος των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και αναδιανομή εισοδήματος. Τα επιτόκια έχουν μειωθεί κατά 8 μονάδες από το 1993 έως σήμερα ενώ σύμφωνα με το πρόγραμμα ενισχύσεων και συμπληρωματικών μέτρων και κινήτρων για τους νέους αγρότες παρέχονται ακόμα πιο ευνοϊκές ρυθμίσεις.

Η προώθηση από την Κυβέρνηση δέσμης οικονομικών κινήτρων με προσανατολισμό τους νέους αγρότες συνιστά πολιτική που συντείνει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής γεωργίας.

Ήδη έχουμε προετοιμάσει και τώρα ολοκληρώνουμε το ενδεδειγμένο θεσμικό πλαίσιο με τη δημιουργία νέων οργανισμών και την αναδιάρθρωση όσων υπάρχουν για τον πρωτογενή τομέα, το αγροτροφικό σύστημα και την ύπαιθρο για τα επόμενα χρόνια. Το θεσμικό αυτό πλαίσιο έχει ως γνώμονα τον στρατηγικό μας προσανατολισμό για την προσαρμογή του αγροτικού χώρου στις νέες συνθήκες και τη δημιουργία των προϋποθέσεων για τον εκσυγχρονισμό και βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της Ελληνικής γεωργίας.

Στόχοι Πολιτικής

Το όραμα μας για την προσεχή προγραμματική περίοδο που ξεκινά με την επόμενη τετραετία της διακυβέρνησης της χώρας από το ΠΑΣΟΚ εκφράζεται με το τρίπτυχο: **“Εύρωστη και ανταγωνιστική γεωργία - βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου-κοινωνική συνοχή και προστασία για το σύνολο του αγροτικού πληθυσμού”**. Αυτοί είναι οι βασικοί άξονες της εθνικής μας πολιτικής - του νέου προγράμματος δράσης για την ανασυγκρότηση της υπαίθρου.

Στον τομέα της **βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας**, απέναντι σε ένα συνεχώς ανταγωνιστικότερο διεθνές περιβάλλον, η πολιτική μας έχει ως βασικό προσανατολισμό τους νέους αγρότες και την προώθηση υγιών παραγωγικών δραστηριοτήτων με κατάλληλη οργανωτική και θεσμική υποστήριξη. Στον τομέα της **βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης της υπαίθρου** θα επιδιώξουμε την ενεργοποίηση του συνόλου του οικονομικά και δημογραφικά ακμαίου πληθυσμού στην ύπαιθρο και ιδιαίτερα στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές, ορεινές, νησιωτικές και παραμεθόριες. Στον **τομέα της κοινωνικής προστασίας** κύριος στόχος μας είναι η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στην ύπαιθρο, με παράλληλη επέκταση και ενίσχυση της ασφαλιστικής κάλυψης και των συντάξεων και παροχή υπηρεσιών περίθαλψης και υγείας.

Με εργαλείο το **Τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης** θα επιδιώξουμε την αξιοποίηση των γεωργικών εκτάσεων και την δημιουργία βιώσιμων και οικονομικά αποτελεσματικών αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Θα δημιουργήσουμε μια νέα τάξη επαγγελματιών αγροτών με πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες, με ικανότητα να παίρνουν σωστές επιχειρηματικές αποφάσεις και να προσαρμόζονται στα νέα δεδομένα κάθε φορά. Θα προωθήσουμε βιώσιμα συστήματα παραγωγής φιλικά προς το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους, ικανών να εξασφαλίσουν βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης, προσαρμοσμένων στις σύγχρονες και μελλοντικές απαιτήσεις των καταναλωτών.

Δίνουμε προτεραιότητα στην ποιότητα των τροφίμων, στην στήριξη υποδειγματικών επιχειρηματικών πρωτοβουλιών στον αγροτικό τομέα, στην ανάπτυξη ενός πανελλαδικού δικτύου πληροφορικής για την ενημέρωση των αγροτών, στην προώθηση του εγχώριου γενετικού υλικού, στην ανάπτυξη των μειονεκτικών ορεινών, νησιωτικών, παράκτιων και παραμεθόριων περιοχών στην διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και η κοινωνική προστασία είναι όροι που γίνονται εύκολα κατανοητοί. Ποια είναι όμως η έννοια της **“βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης”** και τι περιεχόμενο δίνουμε σε αυτή την σημαντική διάσταση του νέου προγράμματος δράσης για την ανασυγκρότηση της υπαίθρου;

Βιώσιμη και Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της Υπαίθρου

Η πολιτική μας για μια βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου περιλαμβάνει όλους τους τομείς της οικονομίας, δεν περιορίζεται μόνο στη γεωργική δραστηριότητα και έχει γεωγραφικό προσδιορισμό. Ο γεωργικός τομέας θα αποτελέσει αναπόσπαστο στοιχείο κάθε αναπτυξιακής προσπάθειας ιδιαίτερα όταν η γεωργική δραστηριότητα για μια περιοχή έχει ιδιαίτερη σημασία και ρόλο.

Οι δράσεις και παρεμβάσεις μας κατατείνουν στην εξασφάλιση των υποδομών και στην παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, όμως είναι ταυτόχρονα προσανατολισμένες στην κινητοποίηση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Ρόλος της πολιτείας είναι να ενθαρρύνει τις επενδύσεις με στόχο την αύξηση της

παραγωγικότητας της γεωργίας, την βελτίωση των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας, την δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Η πολιτική μας έχει ως βάση το ενδογενές δυναμικό, επιδιώκει τον διάλογο και προωθεί την συμμετοχή και συνεργασία δημοσίων οργανισμών, και ιδιωτικών φορέων επιχειρηματικής δράσης σε περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο. Λαμβάνει υπόψη της και προσαρμόζεται στις ειδικές ανάγκες και απαιτήσεις κάθε περιοχής της υπαίθρου. Με την πολιτική μας για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη θα επιδιώκουμε να μεταμορφώσουμε τις αγροτικές περιοχές σε χώρο ελκυστικό για εργασία και για ζωή. Με έργα εθνικής εμβέλειας, αυτοκινητόδρομους, λιμάνια, σιδηρόδρομο τηλεπικοινωνίες κ.ά. θα διατηρήσουμε τον ακμαίο πληθυσμό στην ύπαιθρο. “σπάζοντας” την απομόνωση. Με έργα τοπικής σημασίας που θα βελτιώνουν την ποιότητα ζωής στα χωριά και στις μικρές επαρχιακές πόλεις όπως ύδρευση, αποχέτευση, οδοποιία, βελτίωση παραδοσιακών κτισμάτων και ιστορικών μνημείων κ.ά., θα δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις για την προσέλκυση και εγκατάσταση πολιτών που εργάζονται έξω από τις αγροτικές αυτές περιοχές.

Το συνολικό εισόδημα των πολιτών της υπαίθρου θα έχει έτσι πολλές πηγές: την παραγωγή αγροτικών προϊόντων, δασικών προϊόντων και προϊόντων αλιείας, τον αγροτουρισμό, την μεταποίηση μικρής κλίμακας και άλλες δραστηριότητες παραγωγικές και εμπορικές, που σχετίζονται έμμεσα με την γεωργική δραστηριότητα, την εξασφάλιση μισθών και ημερομισθίων από εργασία που προσφέρεται μέσα ή έξω από τις περιοχές της υπαίθρου, την επέκταση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εκτός αγροτικής εκμετάλλευσης.

Η δημιουργία συμπληρωματικών παραγωγικών δραστηριοτήτων ενισχύει συμπληρώνει και πολλαπλασιάζει το αγροτικό εισόδημα και την απασχόληση.

Η αναζωογόνηση και ανασυγκρότηση της υπαίθρου θα επιδιωχθεί με τρόπο που θα εξασφαλίζει τον σεβασμό στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον.

Η βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη, κύρια συνιστώσα της πολιτικής μας για την ανασυγκρότηση της υπαίθρου, συνιστά **πρόταση ανατροπής**. Με την πρωτοποριακή μας πολιτική δίνουμε μια απάντηση σε όσους εμμένουν σε συντηρητικές, αποσπασματικές προτάσεις που αναφέρονται σε αναποτελεσματικά μέτρα που αλληλοαναιρούνται. Κυρίως όμως απαντάμε στα πραγματικά σύγχρονα προβλήματα του αγροτικού χώρου και ικανοποιούμε τις προσδοκίες για εισόδημα και απασχόληση.

Η προσαρμογή στις νέες συνθήκες είναι υπόθεση των προοδευτικών δυνάμεων του τόπου που απορρίπτουν αποτυχημένες παλαιές μεθόδους και προσεγγίσεις.

Επίλογος

Ο Έλληνας αγρότης και η Ελληνίδα αγρότισσα με μπροστάρηδες τους νέους στην ύπαιθρο στηρίζουν την πρόοδο, στηρίζουν το ΠΑΣΟΚ.

Θα υλοποιήσουμε μαζί τη νέα γενιά προγραμμάτων ανάπτυξης με βάση το ολοκληρωμένο μας σχέδιο ανασυγκρότησης της υπαίθρου με ορίζοντα το 2006,

προσαρμοσμένο στις πραγματικές εθνικές περιφερειακές και τοπικές συνθήκες για μια ισχυρή Ελλάδα απ' άκρη σ' άκρη σε όλη της την επικράτεια.